

Ffordd Pererindod Penrhys Radur i'r Groesfaen

**Cychwyn: Heol Windsor, Radur (cyfeiriad grid ST 130802,
côd post CF15 8BQ)**

Diwedd: A4119, Groesfaen (cyfeiriad grid ST 070809, côd post CF72 8NW)

Pellter: 4 milltir / 6.5cm

1. Ewch lan Heol Windsor i gyffordd Heol Drysgol.
2. Trowch i'r chwith i Heol Drysgol a mlaen â chi lan y rhiw gan fynd heibio i Glwb Golff Radur ar y chwith.
3. Ewch heibio dwy ffordd i fewn i Dan y Bryn Avenue ar y dde. Gallwch gyrraedd coedwig Dan-y-bryn o Dan-y-bryn Avenue. Yn Radur mae pobl yn hoffi meddwl y gallai Roald Dahl, yn blentyn, fod wedi chwarae yn y goedwig.
4. Ewch heibio Ffordd Las ar eich chwith. Mae 'na feinciau ar y rhan lle mae na borfa. Dyw'r ffordd ddim yn mynd i fewn i Ffordd Las, er y byddai hen ffordd y pererinion o Landaf wedi dod lan Lôn y Clwb Golff, ac wedi dod mas ger y Ffordd Las.
5. Ewch yn eich blaen i Bryn Derwen ac yna cymerwch y tro nesa ar y chwith i Lôn Pant Tawel sy'n croesi'r draffordd. Ond does na'm byd yn 'dawel' am y rhan yma o'r ffordd. Mae'n debyg mai hwn yw'r man mwya swnllyd oherwydd swm traffig yr M4, sy'n cynyddu fel rydych yn mynd at y bont.
6. Ewch yn eich blaen yn syth a chroesi lein rheilffordd segur. Lein hen reiffordd y Barri yw hon a gariodd lô i ddociau'r Barri. Roedd hi'n mynd i gyffordd Penrhos ger Caerffili ac yna ymlaen i Dredegar Newydd.
7. Ewch yn eich blaen i dir coediog, ar gwr Coedcae Fawr. Mae'r ffordd yn troi'n llwybr ac mae'n rhannu am ychydig. Y ffordd wreiddiol yw'r un isaf ar y dde.
8. Cymrwch y llwybr is (mae'r un uwch sy'n fwy newydd yn sychach i gerdded arno, ac os ydych yn dewis hwn, cadwch yn agos at y llwybr is). Mae'r llwybr yma yn hen iawn. Dywed rhai bod y llwybr yn arwain i feddrodau o Oes yr Efydd ar fynydd y Garth. Yn y 18G roedd e'n cael ei ddefnyddio i gario glo o'r Efail Isaf i Gaerdydd.
9. Ar ôl mynd heibio camfa ar y dde, mae'r llwybr yn fforchio. Mae'n lecyn hardd, gyda thwmpath yn debyg i ben blaen llong, a llwybrau o'i gwmpas yn rhannu. Cymrwch yr un ar y chwith.

10. Ewch i fyny'n syth ar hyd y llwybr nes cyrraedd lôn. Mae olion gwerysll neu gaer o Oes yr Haearn i'w weld weithiau ar y bryncyn y tu ôl i LLwynda-Du, ar y dde. A gerllaw mae gwerysll Rhufeinig-Brythonig sydd wedi ei orchuddio er mwyn ei ddiogelu.
11. Ewch ar hyd hon. Mae golygfeydd eang i'r de tuag at Fôr Hafren a thu hwnt.
12. Mae'r lôn yn disgyn yn serth i gyffordd. Ewch i'r dde i Heol yr Eglwys. Ewch yn eich blaen gan gymryd gofal o'r traffig, tan i chi gyrraedd Llys y Coed. Os ydych am ymweld ag Eglwys Sant Catwg ym Mhentyrch, mae hi 'mhellach lan ar hyd Heol yr Eglwys. Mae stamp Paspord Pentyrch ar gael yn yr eglwys. Cafodd yr eglwys ei hadeiladu ar safle cell Gristnogol Geltaidd, a gerllaw mae 'na ffynnon sanctaidd. Os ydych chi wedi ymweld â'r eglwys, ewch yn ol yr un ffordd i Lys y Coed.
13. Yn union ar ôl Llys y Coed trowch i'r llwybr ar y chwith. Dilynwch y llwybr, trwy glwyd fetel, nes cyrraedd Heol y Parc.
14. Trowch i'r dde ar hyd Heol y Parc heibio arwydd i bentref Pentyrch ac ar ôl rhyw 80 llath (73m) trowch i'r chwith trwy glwyd.
15. Dilynwch ffens ger tŷ ar y dde, ewch trwy glwyd a dringo ychydig risiau. Ewch yn eich blaen, gyda'r ffens ar y dde. Ewch yn syth 'mlaen trwy glwyd a dringo'r rhiw i gae, gyda'r ffens ar y dde. Ewch yn eich blaen yn syth (PEIDIWCH mynd trwy'r iet fetel). Mae 'na olygfa o Fro Morgannwg.
16. Ar ben draw y cae, ewch trwy iet i Heol Pant y Gored.
17. Croeswch gyda gofal ac ewch i'r chwith am rhyw 50 llath (45m). Trowch i fewn i gae drwy iet mochyn (y 1af o gyfres).
18. Ewch i lawr, gan wyro ychydig i'r chwith, a chyrraedd iet mochyn (2) ger y clawdd. Ewch drwy'r iet.
19. Ewch yn eich blaen, gyda'r clawdd ar y dde, ac ewch drwy iet mochyn arall (3).
20. Ewch yn eich blaen i lawr y rhiw, y clawdd yn dal ar y dde, trwy gae a iet mochyn arall (4).
21. Ewch lawr i'r chwith, drwy iet mochyn arall (5), yna'n syth yn eich blaen, gyda choed a ffens ar y dde.
22. Ewch i gornel y cae, a thrwy iet mochyn arall (6) y tu ôl i dai.
23. Mae'r llwybr yn gwyro rhywfaint i'r dde, yn cyrraedd postyn marcio ar y top, ac yna mae'n mynd lawr at iet mochyn arall (7). Ewch yn eich blaen, gyda rhedyn ar y naill ochr a'r llall, a chyrraedd iet mochyn (8) a ffordd.

24. Trowch i'r dde i Heol Pant y Gored - 'rydych 'nawr yn agosáu at Creigiau - ac ar ôl rhyw 50 llath (45m) arall fe welwch fwrdd gwybodaeth Wâc Cylchog Pentyrch. Mae adfeilion ty o'r enw Ffynnon Dwym y tu ôl i'r bwrdd. Ychydig cyn hyn mae 'na graig ger arwydd pentref Creigiau, gyda'r Maes Chwarae ar y dde.
25. Dilynwch y llwybr sydd â marc Sustrans arno rhwng y graig a'r ffordd.
26. Croeswch y fynedfa i'r Maes Chwarae a dilynwch y llwybr.
27. Mae'r llwybr â'r marc Suntrans yn mynd â chi at ymyl Heol yr Orsaf. Gallwch weld yr hen bont rheilffordd ar y chwith, sy'n mynd dros hen reilffordd segur LLantrisant a chyffordd Cwm Tâf (y gangen Common) oedd yn arfer dod â'r glo o'r Rhondda i ddociau Caerdydd. Croeswch y ffordd i lwybr arall, sydd hefyd wedi ei farcio gan Sustrans, ac sydd â chlogfeini ar bob ochr. Dilynwch y llwybr hwn. Mae'r ffordd yn mynd â chi i hen iard yr orsaf sy'n cael ei defnyddio gan gwmni Creigiau Travel. Fe welwch bont rheilffordd arall ar y chwith sy'n mynd dros lein segur rheilffordd y Barri oedd yn cario pobl. Mae platfform Gorsaf Creigiau ar y dde.
28. Trowch i'r chwith wrth ffens werdd/lwyd uchel. Trowch i'r dde i Heol yr Orsaf.
29. Cerddwch ar hyd Heol yr Orsaf i gyrraedd Creigiau Inn. Mae stamp Creigiau ar gael yn y Creigiau inn. Roedd y dafarn hon yn arfer bod yn dafarn dirwest. Fe fyddai gwagedd yn dod o Gaerdydd ar eu beiciau i weld y caeau yn llawn briallu y tu hwnt i'r dafarn ac yna yn cael te yma.
30. Croeswch Heol Caerdydd. Peidiwch a chymryd y llwybr ger y bocs teliffon. Os oes angen siopa arnoch, trowch i'r dde ac o fewn dim fe welwch siop Tesco ar y chwith. Ewch yn ôl yr un ffordd i ble y croesoch chi Heol Caerdydd.
31. Ewch i'r chwith am tua 12 llath (11m) ar hyd y pafin ac yna cymrwch y lôn ar y dde ar hyd llwybr tarmac i fynd i cul-de-sac Parc y Coed ar y chwith.
32. Ewch ar hyd y ffordd a chymerwch y troad cyntaf ar y dde. Os ydych am weld hen ffermyd Castell Mynach (Gradd 2* rheistredig) sydd â chysylltiad â'r pererinion, ewch yn eich blaen yn syth ac fe welwch chi e ar y dde Maes y Gollen, bach nes 'mlaen. Ewch i lawr Maes y Gollen i weld Castell Mynach. Roedd cangen arall o'r teulu Matthew yn byw yng Nghastell Mynach, a bydden nhw bob amser yn croesawu'r pererinion. Mae ffynnon sanctaidd yma er ei bod hi erbyn hyn wedi ei gorchuddio.
33. Mae Parc y Coed yn diweddu wrth gylch troi, ond mae llwybr rhwng y ffensis ar y dde. Ewch ar hyd hwn i gyrraedd llain werdd. Ewch heibio'r pwll brogaed. Trowch i'r dde i Ffordd Dinefwr i gyrraedd Heol Tŷ Nant, sy'n rhedeg o'r Groesfaen i Creigiau.
34. Croeswch y ffordd a dilynwch y llwybr llydan gyferbyn. Mae haneswyr lleol o'r farn mai hen llwybr y pererinion yw hwn.

35. Croeswch gamfa ac ewch drwy glwyd. Mae adfeilion Maes Mawr o'ch blaen. Ewch i'r dde a heibio'r adfeilion tuag at glwyd arall gydag arwydd Llwybr Cyhoeddus yn ei ymyl.
36. Ewch drwy'r glwyd a throwch i'r chwith i lwybr gwledig. Mae hwn yn mynd a chi heibio Teras Redgate. Ewch yn eich blaen i gyrraedd yr A4119 sy'n rhedeg drwy'r Groesfaen a ble mae'r rhan yma o'r daith yn dod i ben. Mae'r Dynevor Arms bron yn syth gyferbyn gydag Eglwys Dewi Sant ychydig ymhellach ar y chwith. Mae stamp Groesfaen ar gael yn yr eglwys ac yn y Dynevor Arms. Mae gwaelod croes y pererinion nawr wrth ymyl mynedfa'r eglwys. Ewch yn ôl yr un ffordd i'r safle bws.

Gyda diolch i Janet Sully a phawb sydd wedi cyfrannu at fapio'r daith.

28/02/2020